

Ústav fyzikální elektroniky PŘF MU

Fyzikální praktikum pro nefyzikální obory

Pracovní list

Úloha 3: Měření proudu a napětí, vlastnosti elektrických přístrojů

Jméno:

Naměřeno:

Skupina:

Otestováno:

Měření elektrického napětí a proudu

1. Co by se stalo, kdybychom zapojili typický voltmetr do obvodu sériově?
2. Jaké důsledky by mělo zapojení typického ampérmetru paralelně s měřeným prvkem?

Měření odporu z Ohmova zákona

1. Jaká je systematická chyba v případě měření odporu metodou A při dosazení přímo měřených hodnot do vztahu $R = U/I$? Námi spočtený odpor bude ve srovnání se skutečným odporem systematicky větší menší, protože
2. Jaké je znaménko systematické chyby při vyhodnocení metody B bez korekce vlivu ampérmetru?

Zdůvodnění odpovědi:

3. Sestavte jednoduchý obvod s použitím zdroje proudu z obr. 9 v návodu, ve kterém bude zapojena odporová dekáda s vhodným přednastaveným odporem. S použitím libovolného měřicího přístroje změřte proud, který obvodem protéká, a napětí, které je na dekadě. S použitím Ohmova zákona spočítejte odpor dekády a výsledek porovnejte s údajem na dekadě. Určete nejistoty měřeného napětí i proudu a vypočítejte nejistotu měření odporu dekády.

$U =$

$I =$

$R =$

Poznámky k měření a výpočtu (např. schéma zapojení, naměřené hodnoty, nejistoty měřicích přístrojů, výpočet nejistoty odporu, ...):

Měření vnitřního odporu ručkového měřicího přístroje

1. Změřte vnitřní odpor ampérmetru o rozsahu $100\ \mu\text{A}$ metodou z Ohmova zákona. Pro měření napětí použijte digitální voltmetr. $U =$ $I =$ $R_{\text{Ohm}} =$
Poznámky k měření a výpočtu (např. schéma zapojení, nejistoty měřicích přístrojů, výpočet nejistoty odporu, ...):

2. Je třeba při metodě stanovení vnitřního odporu z Ohmova zákona korigovat vliv měřicích přístrojů, tak, jak jsme to ukázali výše při měření odporu metodami A a B?   ano   ne
Zdůvodnění odpovědi:

3. Změřte vnitřní odpor ampérmetru substituční metodou. $R_{\text{subst}} =$
Poznámky k měření a výpočtu (např. princip metody, schéma zapojení, výpočet nejistoty odporu, přesnost metody, ...):

Změna rozsahu měřicích přístrojů

---

1. Spočtete velikosti bočníků, které zvětší rozsah ampérmetru $100\ \mu\text{A}$ na velikosti $0,5\ \text{mA}$, $1\ \text{mA}$ a $2\ \text{mA}$. Bočníky realizujte odporovou dekadou. Pomocí jiného ampérmetru ověřte správnou funkci přístroje na nových rozsazích.

nový rozsah	zvětšení rozsahu (n krát) ^a	vypočtený odpor bočníku [Ω]	proud kontr. ampérmetrem [mA] ^b	korigovaný odpor bočníku [Ω] ^c
0,5 mA				
1,0 mA				
2,0 mA				

---

^avůči ampérmetru rozsahu $100\ \mu\text{A}$

^bProud čtený na kontrolním ampérmetru zapojeném v sérii se zkonstruovaným ampérmetrem v situaci, kdy na zkonstruovaném ampérmetru je plná výchylka.

^cHodnota odporu nastavená na odporové dekádě, při níž proud tekoucí kontrolním ampérmetrem je skutečně n násobkem proudu tekoucího ampérmetrem rozsahu $100\ \mu\text{A}$.

Poznámky k měření a výpočtu (např. schéma zapojení, výpočet potřebného odporu bočníku, ...):

2. Mějme analogový měřicí přístroj z výroby cejchovaný jako ampérmetr rozsahu $5\ \text{A}$. Víme, že přístroj má vnitřní odpor $0,2\ \Omega$. Kdybychom tento přístroj chtěli bez jakékoliv úpravy použít jako voltmetr, jaký by byl jeho rozsah?

Zdůvodnění odpovědi:

Týž výpočet pro ampérmetr o rozsahu $100\ \mu\text{A}$ z naší úlohy:

3. Spočítejte velikosti předřadníků, které umožní používat ampérmetr $100 \mu\text{A}$ jako voltmetr s rozsahy 5 V a 10 V. Předřadníky realizujte odporovou dekádou. Pomocí jiného voltmetru ověřte správnou funkci přístroje na nových rozsazích.

nový rozsah	zvětšení rozsahu (n krát) ^d	vypočtený odpor předřadníku [Ω]	nastavené napětí [V] ^e	korigovaný odpor předřadníku [Ω] ^f
5 V				
10 V				

---

^dvůči voltmetru, který vznikne zapojením ampérmetru rozsahu $100 \mu\text{A}$ jako voltmetru bez předřadníků

^eNapětí čtené na kontrolním digitálním voltmetru zapojeném paralelně se zkonstruovaným voltmetrem.

^fHodnota odporu nastavená na odporové dekádě, při níž je napětí na kontrolním voltmetru skutečně n násobkem napětí na voltmetru, který vznikl zapojením ampérmetru $100 \mu\text{A}$ jako voltmetru bez předřadníku.

Poznámky k měření a výpočtu (např. schéma zapojení, výpočet potřebného odporu předřadníku, ...):

Poznámky k úloze (pochopitelnost, užitečnost, náročnost, nejasnosti, ...):